

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“13” січня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО (МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО)

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

Декан факультету /директор інституту (до якого відносяться спеціальності)

Начальник НМВ

Грушко М.В.

Шевчук О.В.

Шевчук О.В.

Габро І.В.

Хмель А.О.

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2025 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни
Найменування дисципліни	Міжнародне право (міжнародне публічне та приватне право)
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Спеціалізація (якщо є)	
Освітня програма	Міжнародні відносини (з вивченням двох іноземних мов)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс навчання	2
Навчальний рік	2024-2025
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма 4
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма 18 36 66
Відсоток аудиторного навантаження	45 %
Мова викладання	Українська
Форма проміжного контролю (якщо є)	
Форма підсумкового контролю	Іспит

➤ **Мета, завдання та результати вивчення дисципліни**

Мета дисципліни: є надання уявлення та оволодіння базовими теоретичними знаннями з міжнародного публічного та міжнародного приватного права, сформувати систему знань про розуміння і застосування міжнародного публічного і приватного права у співвідношенні з національним правом, що знаходяться під впливом процесів інтернаціоналізації, глобалізації та європейської інтеграції,

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з юридичною природою норм міжнародного права, які направлені на регулювання міжнародних відносин, проблемами та перспективами їх розвитку, зокрема питання прав людини в мирний час, системи захисту прав людини, питання кризових ситуацій, мирного вирішення міжнародних спорів, укладання, припинення, тлумачення міжнародних договорів, зміни державної території, особливостей свобод відкритого моря, регулювання повітряного простору, новітні підходи щодо охорони здоров'я та багато інших важливих напрямків міжнародного спілкування, а також категоріального апарату певних інститутів та галузей (інституту правосуб'єктності, інституту визнання, інституту правонаступництва, поняття «міжнародного договору», «воєнного полону», «територіального моря», «Міжнародного району морського дна» та ін.);
- дослідити основні принципи відносин між суб'єктами міжнародного права на міжнародній арені, які є базовими постулатами та обов'язковими для дотримання всі суб'єкти світової спільноти, вивчення системи порушень норм міжнародного права (міжнародних злочинів та злочинів міжнародного характеру), дослідження міжнародної системи правосуддя, зокрема Міжнародного суду ООН, Міжнародного кримінального суду, Європейського суду з прав людини та інших судових органів
- ознайомити з інститутами та галузями міжнародного публічного та міжнародного приватного права;
- виявити форми та напрямки участі України в міжнародних відносинах на міжнародній арені, а також вплив норм міжнародного права на національне законодавство України.

Очікувані результати навчання.

Студент повинен знати:

- Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів (РН 2).
- Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці (РН 3).
- Знати природу та механізми міжнародних комунікацій (РН 5).

Студент повинен вміти:

- Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України (ЗК 1).
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 3).
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 7).
- Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 14).

- Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному (СК 2).
- Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях (СК 3).
- Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем (СК 9).
- Розуміння основ національної безпеки України, особливостей і тенденцій розвитку регіональних систем колективної безпеки (СК 16).

➤ Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Поняття, юридична природа та система міжнародного права. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.	2	4	7
2	Суб'єкти міжнародного права. Інститут визнання та правонаступництва в міжнародному праві.	2	4	7
3	Право міжнародних договорів. Право міжнародних організацій і міжнародних конференцій.	2	4	7
4	Територія й інші простори в міжнародному праві. Міжнародне морське право.	2	4	10
5	Право зовнішніх зносин.	2	2	7
6	Міжнародно-правова регламентація стану населення. Міжнародне право захисту прав людини.	2	4	8
7	Міжнародне гуманітарне право	2	4	7
8	Міжнародне кримінальне право. Міжнародна кримінальна юстиція.	2	4	7
9	Право мирного вирішення міжнародних спорів. Право міжнародної безпеки.		2	7
10	Міжнародне повітряне право та міжнародне космічне право. Правове забезпечення сталого розвитку, захисту довкілля та експлуатації просторів.		2	7
11	Міжнародне приватне право	2	2	8
	Всього за курсом	18	36	66

➤ Зміст навчальної дисципліни

➤.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	Поняття, юридична природа та система міжнародного права. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. 1. Поняття та особливості міжнародного права. Міжнародне право як самостійна система права. 2. Юридично обов'язкова сила міжнародного права. Сфера дії міжнародного права. 3. Сучасне міжнародне право та його ознаки. 4. Співвідношення міжнародного публічного і приватного права. 5. Система міжнародного права. Функції міжнародного права. 6. Джерела, норми та принципи міжнародного права.
2	Суб'єкти міжнародного права. Інститут визнання та правонаступництва в міжнародному праві. 1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. Поняття, зміст і види міжнародної

	правосуб'єктності. 2. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Зміст правосуб'єктності держав. Основні права й обов'язки держав. 3. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. 4. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб. 5. Поняття, види та форми визнання в міжнародному праві. 6. Інститут правонаступництва в міжнародному праві. Джерела інституту правонаступництва. Види і форми правонаступництва.
3.	Право міжнародних договорів. Право міжнародних організацій і міжнародних конференцій. 1. Поняття права міжнародних договорів як галузі міжнародного права. Джерела права міжнародних договорів. Поняття, найменування і структура міжнародних договорів. Мови договорів. 2. Порядок і стадії укладання міжнародного договору. Ратифікація міжнародних договорів, ратифікаційні грамоти. Депозитарій і його функції. Застереження, режим застережень. 3. Виконання міжнародних договорів. Припинення й анулювання договорів. 4. Умови недійсності міжнародних договорів. Наслідки недійсності договору. 5. Значення міжнародних організацій в сучасний період. Поняття і джерела права міжнародних організацій. 6. Функції міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях. Порядок вступу, виходу і виключення з організації. Припинення членства. 7. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи. Генеральна Асамблея ООН. Рада Безпеки ООН. Рішення Ради Безпеки ООН. Економічна і Соціальна Рада ООН. Рада з опіки. Міжнародний Суд ООН. Секретаріат. 8. Регіональні міжнародні організації: загальна характеристика.
4	Територія й інші простори в міжнародному праві. Міжнародне морське право. 1. Поняття і види територій у міжнародному праві. Правовий режим і правовий статус території. Міжнародні території і простори. 2. Юридична природа і склад державної території. Правові підстави і способи зміни державної території. 3. Поняття, види і правовий режим державних кордонів. Способи встановлення державного кордону. Делімітація і демаркація кордонів. 4. Правовий режим Арктики. Секторальний принцип розподілу арктичних просторів. Міжнародно-правовий режим Антарктики. 5. Правовий режим міжнародних рік. Історія формування правового режиму Дунаю. 6. Поняття міжнародного морського права. Кодифікація міжнародного морського права. 7. Внутрішні морські води та їх правовий режим. Поняття і межі територіальних вод. Правовий режим континентального шельфу. 8. Відкрите море і його правовий режим. Правовий статус Міжнародного району морського дна.
5	Право зовнішніх зносин. 1. Міжнародне право і дипломатія. Поняття і джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин держави. 2. Види дипломатичних представництв. Функції дипломатичних представництв. Глава дипломатичного представництва. Дипломатичний корпус. 3. Дипломатичні привілеї та імунітети, їх види. Право спеціальних місій. Поняття і види спеціальних місій 4. Консульське право. Поняття і види консульських установ. Консульський округ.

	5. Глава і персонал консульської установи. Порядок призначення і відливу консулів. 6. Консульські привілеї та імунітети.
6.	Міжнародно-правова регламентація стану населення. Міжнародне право захисту прав людини. 1. Регламентація стану населення в міжнародному праві. Набуття і втрата громадянства. 2. Множинне громадянство. Проблема правового статусу біпатридів. Безгромадянство. Правове положення осіб без громадянства. 3. Іноземці та іноземні громадяни. Види правового режиму іноземців. Право притулку: дипломатичний та територіальний притулок. 4. Міжнародно-правовий режим біженців і вимушених переселенців. Правове положення національних меншин і нечисленних народів: міжнародно-правові питання. 5. Генезис концепції прав людини. Універсальна концепція прав людини и культурний релятивізм. Універсальні й регіональні механізми захисту прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини. Система та повноваження ООН в галузі прав людини. 6. Європейська система захисту прав людини: загальна характеристика. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р. як джерело міжнародного права захисту прав людини. Європейський Суд по правам людини.
7	Міжнародне гуманітарне право 1. Поняття міжнародного гуманітарного права. «Право Гааги». «Право Женеви». 2. Види збройних конфліктів. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до різних видів збройних конфліктів. Правові наслідки початку збройного конфлікту міжнародного характеру. 3. Припинення воєнних дій та його відмінність від припинення стану війни. Загальне і часткове перемир'я. Капітуляція. Закінчення війни та її правові наслідки. 4. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Поняття та категорії комбатантів. Права та обов'язки комбатантів. 5. Визначення правового статусу жертв війни. Правила захисту основних категорій жертв збройних конфліктів. Женевські конвенції 1949 року і Додаткові протоколи 1977 року як основні джерела захисту жертв війни. 6. Поняття засобів та методів ведення воєнних дій. Заборонені засоби і методи ведення бойових дій. 7. Міжнародне гуманітарне право в збройних конфліктах не міжнародного характеру.
8	Міжнародне кримінальне право. Міжнародна кримінальна юстиція. 1. Поняття міжнародного кримінального права, його предмет і джерела. 2. Структура міжнародного кримінального права: міжнародне кримінальне право <i>stricto sensu</i> і транснаціональне кримінальне право. 3. Індивідуальна кримінальна відповідальність в міжнародному праві. 4. Поняття і види міжнародних злочинів. Поняття «міжнародний екстрадиційний злочин»; «транснаціональний злочин», «міжнародно-правовий злочин». Поняття і принципи кримінальної юрисдикції у міжнародному кримінальному праві. Види кримінальної юрисдикції. 5. Утворення та діяльність Нюрнберзького і Токійського військових трибуналів. Нюрнберзького і Токійського військових трибуналів. 6. Трибуналу по колишній Югославії у справі Prosecutor v. Tadic. Злочини, які підпадають під юрисдикцію кримінальних трибуналів <i>ad hoc</i> по колишній Югославії і Руанді.

	7. Правові основи і порядок заснування постійного Міжнародного кримінального суду відповідно до Римського Статуту. Загальні принципи міжнародного кримінального права згідно з Римським Статутом Міжнародного кримінального суду.
9	Міжнародне приватне право. 1. Поняття, предмет, джерела, система міжнародного приватного права. 2. Колізійні норми міжнародного приватного права. Застосування іноземного права. 3. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві. 4. Правовий статус юридичних осіб та держави у міжнародному приватному праві. 5. Право власності в міжнародному приватному праві. 6. Колізійні норми сімейного права. 7. Колізійні норми спадкового та трудового права.

План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	Тема 1. Поняття, юридична природа та система міжнародного права. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права (4 год.). 1. Поняття та особливості міжнародного права. Міжнародне право як самостійна система права. Юридично обов'язкова сила міжнародного права. Сфера дії міжнародного права. 2. Періодизація становлення міжнародного права. Сучасне міжнародне право та його ознаки. 3. Співвідношення міжнародного публічного і приватного права. 4. Система міжнародного права. Функції міжнародного права. Сутність міжнародно-правового регулювання. 5. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Взаємодія і взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права. 6. Поняття та перелік джерел міжнародного права. Міжнародний звичай у системі джерел міжнародного права. 7. Міжнародний договір у системі джерел міжнародного права. 8. Кодифікація міжнародного права. 9. Інші джерела міжнародного права. 10. Норми міжнародного права. М'яке право. Імплементация міжнародних норм. 11. Поняття, функції і природа основних принципів міжнародного права.
2	Тема 2. Суб'єкти міжнародного права. Інститут визнання та правонаступництва в міжнародному праві (4 год.). 1. Поняття і види суб'єктів міжнародного права. 2. Поняття, зміст і види міжнародної правосуб'єктності. 3. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Зміст правосуб'єктності держав. Основні права й обов'язки держав. 4. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця. 5. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб. 6. Поняття, види та форми визнання в міжнародному праві. 7. Інститут правонаступництва в міжнародному праві. Джерела інституту правонаступництва. Види і форми правонаступництва.
3	Тема 3. Право міжнародних договорів. Право міжнародних організацій і міжнародних конференцій (4 год.). 1. Поняття права міжнародних договорів як галузі міжнародного права. Джерела

	права міжнародних договорів і їх класифікація. 2. Поняття, найменування і структура міжнародних договорів. Мови договорів. 3. Порядок і стадії укладання міжнародного договору. Ратифікація міжнародних договорів, ратифікаційні грамоти. 4. Депозитарій і його функції. Застереження, режим застережень. 5. Виконання міжнародних договорів. Припинення й анулювання договорів. 6. Умови недійсності міжнародних договорів. Наслідки недійсності договору. 7. Значення міжнародних організацій в сучасний період. Поняття і джерела права міжнародних організацій. 8 Функції міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях. 9. Порядок вступу, виходу і виключення з організації. Припинення членства. 10. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи. Генеральна Асамблея ООН. Рада Безпеки ООН. Рішення Ради Безпеки ООН. Економічна і Соціальна Рада ООН. Рада з опіки. Міжнародний Суд ООН. Секретаріат. 10. Регіональні міжнародні організації: загальна характеристика.
4	Тема 4. Територія й інші простори в міжнародному праві. Міжнародне морське право (4 год.). 1. Поняття і види територій у міжнародному праві. Правовий режим і правовий статус території. Міжнародні території і простори. 2. Юридична природа і склад державної території. Правові підстави і способи зміни державної території. 3. Території зі змішаним режимом. Умовні території. 4. Поняття, види і правовий режим державних кордонів. Способи встановлення державного кордону. Делімітація і демаркація кордонів. 5. Правовий режим Арктики. Секторальний принцип розподілу арктичних просторів. 6. Міжнародно-правовий режим Антарктики. 7. Правовий режим міжнародних рік. Історія формування правового режиму Дунаю. 8. Міжнародно-правовий режим міжнародних проток. 9. Поняття міжнародного морського права. Кодифікація міжнародного морського права. 10. Внутрішні морські води та їх правовий режим. 11. Поняття і межі територіальних вод. Правовий режим континентального шельфу. 12. Відкрите море і його правовий режим. Правовий статус Міжнародного району морського дна.
5.	Тема 5. Право зовнішніх зносин (2 год.). 1. Міжнародне право і дипломатія. Поняття і джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин держави. 2. Види дипломатичних представництв. Функції дипломатичних представництв. 3. Призначення глав дипломатичних представництв. Глава дипломатичного представництва та дипломатичний корпус. 4. Дипломатичні привілеї та імунітети, їх види. Право спеціальних місій. Поняття і види спеціальних місій 5. Консульське право. Поняття і види консульських установ. Консульський округ. 6. Глава і персонал консульської установи. Порядок призначення і відзиву консулів. 7. Консульські привілеї та імунітети.
6	Тема 6. Міжнародно-правова регламентація стану населення. Міжнародне право захисту прав людини (4 год.). 1. Регламентація стану населення в міжнародному праві. Набуття і втрата громадянства. Громадянство по народженню. Натуралізація. Оптація. Трансферт. Громадянство дітей при зміні громадянства батьків. Втрата громадянства.

	Відновлення в громадянстві. 2. Множинне громадянство. Проблема правового статусу біпатридів. Безгромадянство. Правове положення осіб без громадянства. 3. Іноземці та іноземні громадяни. Види правового режиму іноземців. Право притулку: дипломатичний та територіальний притулок. 4. Міжнародно-правовий режим біженців і вимушених переселенців. Правове положення національних меншин і нечисленних народів: міжнародно-правові питання. 5. Генезис концепції прав людини. Джерела міжнародного захисту прав людини й основних свобод. Розробка та прийняття Загальної декларації прав людини 1948 р. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права. Факультативні Протоколи до Пакту. Соціально-економічні й культурні права у системі основних прав людини. 6. Універсальні й регіональні механізми захисту прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини. Система та повноваження ООН в галузі прав людини. 7. Європейська система захисту прав людини: загальна характеристика. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р. як джерело міжнародного права захисту прав людини. 8. Європейський Суд по правам людини: порядок звернень та функції. Значення рішень Європейського Суду з прав людини в його правозастосовчій діяльності та діяльності національних органів кримінального правосуддя. 9. Міжамериканська система захисту прав людини. 10. Арабська система захисту прав людини. Арабська хартія прав людини. 11. Африканська система захисту прав людини.
7	Тема 7. Міжнародне гуманітарне право (4 год.). 1. Поняття міжнародного гуманітарного права. «Право Гааги». «Право Женеви». Місце міжнародного гуманітарного права в системі міжнародного права. 2. Види збройних конфліктів. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до різних видів збройних конфліктів. 3. Правові наслідки початку збройного конфлікту міжнародного характеру. Припинення воєнних дій та його відмінність від припинення стану війни. Загальне і часткове перемир'я. Капітуляція. Закінчення війни та її правові наслідки. 4. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Поняття та категорії комбатантів. Права та обов'язки комбатантів. 5. Визначення правового статусу жертв війни. Правила захисту основних категорій жертв збройних конфліктів. Женевські конвенції 1949 року і Додаткові протоколи 1977 року як основні джерела захисту жертв війни. 6. Правовий статус військовополонених. Режим воєнного полону. 7. Режим воєнної окупації. Захист цивільного населення в період збройних конфліктів. 8. Визначення цивільних об'єктів і захист цивільних об'єктів. Визначення військових об'єктів. 9. Поняття засобів та методів ведення воєнних дій. Заборонені засоби і методи ведення бойових дій. 10. Право Нью-Йорку. Застосування різних видів засобів ведення збройних конфліктів. 11. Міжнародне гуманітарне право в збройних конфліктах неміжнародного характеру.

8.	Тема 8. Міжнародне кримінальне право. Міжнародна кримінальна юстиція (4 год.). 1. Поняття міжнародного кримінального права, його предмет і джерела. 2. Структура міжнародного кримінального права: міжнародне кримінальне право <i>stricto sensu</i> і транснаціональне кримінальне право. 3. Індивідуальна кримінальна відповідальність в міжнародному праві. 4. Поняття і види міжнародних злочинів. Поняття «міжнародний екстрадиційний злочин»; «транснаціональний злочин», «міжнародно-правовий злочин». 5. Поняття і принципи кримінальної юрисдикції у міжнародному кримінальному праві. Види кримінальної юрисдикції: предметна (<i>ratione materiae</i>); просторова (<i>ratione loci</i>); темпоральна (<i>ratione temporis</i>); персональна (<i>ratione personae</i>). 6. Утворення та діяльність Нюрнберзького і Токійського військових трибуналів. Нюрнберзького і Токійського військових трибуналів. 7. Трибуналу по колишній Югославії у справі <i>Prosecutor v. Tadic</i>. Злочини, які підпадають під юрисдикцію кримінальних трибуналів <i>ad hoc</i> по колишній Югославії і Руанді. 8. Змішана кримінальна юрисдикція інтернаціоналізованих судів. Заснування і діяльність Спеціального суду по Сьєрра-Леоне. 9. Правові основи і порядок заснування постійного Міжнародного кримінального суду відповідно до Римського Статуту. Загальні принципи міжнародного кримінального права згідно з Римським Статутом Міжнародного кримінального суду. 10. Юридична природа юрисдикції Міжнародного кримінального суду й умови її здійснення. Принцип компліментарності як основа здійснення юрисдикції Суду і новий вид взаємин національної та міжнародної юрисдикції. Загальнообов'язкова юрисдикція Міжнародного кримінального суду згідно зі ст. 13 (b) і його взаємини з Радою Безпеки ООН. Імунітет від кримінальної юрисдикції певних категорій посадових осіб у контексті імплементації положень Статуту. 11. Міждержавне співробітництво як передумова функціонування міжнародної кримінальної юстиції. Передача осіб Міжнародному кримінальному суду. 12. «Римська» модифікація міжнародного злочину та її відмінність від «гаазької» і «нюрнберзької» концепцій. Поняття «найсерйозніші злочини, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства» згідно із Римським Статутом. Склад злочинів проти людяності згідно із Римським Статутом. Поняття і склад злочину геноциду згідно із Римським Статутом. Воєнні злочини згідно із Римським Статутом. Злочин «агресія» у предметній юрисдикції Міжнародного кримінального суду: проблема визначення.
9	Тема 9. Право мирного вирішення міжнародних спорів. Право міжнародної безпеки (2 год.). 1. Поняття і значення права мирного вирішення міжнародних спорів. 2. Поняття міжнародного спору. Види міжнародних спорів. 3. Засоби вирішення міжнародних спорів. Класифікація мирних засобів вирішення міжнародних спорів. 4. Дипломатичні засоби вирішення міжнародних спорів. Безпосередні переговори і консультації. Добрі послуги і посередництво. Міжнародна примирлива процедура: слідчі й погоджувальні комісії. 5. Судові засоби вирішення міжнародних спорів. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних спорів. 6. Постійна палата третейського суду. Постійна палата міжнародного правосуддя. 7. Структура і компетенція Міжнародного Суду ООН. 8. Вирішення спорів у міжнародних організаціях. Вирішення спорів органами ООН.

	Вирішення спорів в рамках СОТ.
13	Тема 10. Міжнародне повітряне право та міжнародне космічне право. Правове забезпечення сталого розвитку, захисту довкілля та експлуатації просторів (2 год.). 1. Поняття та джерела міжнародного повітряного права. Принципи міжнародного повітряного права. 2. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО): загальна характеристика. Правова регламентація міжнародних повітряних сполучень 3. Юридичний статус повітряних суден та їх екіпажу при міжнародних польотах. Правовий режим повітряного простору. Свободи повітря. 4. Поняття міжнародного космічного права, історія його становлення та розвитку. 5. Джерела міжнародного космічного права. Принципи міжнародного космічного права. Суб'єкти та об'єкти в міжнародному космічному праві. 6. Управління ООН з використання космічного простору в мирних цілях: структура та діяльність. 7. Правовий режим космосу і небесних тіл. Відповідальність в міжнародному космічному праві. 8. Поняття міжнародного права навколишнього середовища. Міжнародно-правовий захист екологічних прав людини. Відповідальність держав за шкоду, заподіяну навколишньому середовищу.
11	Тема 11. Міжнародне приватне право (2 год.) 1. Поняття, предмет та система міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права. 2. Поняття та структура колізійної норми. Види колізійних норм. 3. Формули прикріплення та їх види. Застосування іноземного права. 4. Загальна характеристика правового статусу фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права. 5. Колізійні питання громадянства. Правосуб'єктність іноземних фізичних осіб. 6. Юридичні особи в міжнародному приватному праві. Визначення національності юридичних осіб у міжнародному приватному праві. 7. Колізійні питання права власності. Колізійні питання права власності за законодавством України. 8. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав. Колізійне регулювання укладання та розірвання шлюбу в міжнародному приватному праві. 9. Колізійні питання щодо трудових правовідносин. 10. Поняття міжнародного цивільного процесу та його джерела. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі 11. Визнання та примусове виконання іноземних судових рішень.

Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь у обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Підсумкова контрольна робота – завдання, яке виконується безпосередньо за темами лекційних занять і проводиться відповідно до кількості розділів. В ній мають бути розкриті основні аспекти одного з варіантів, дана характеристика різних складових даної теми згідно плану лекції. Контрольна робота складається із 3-х питань.

Доповідь – завдання, яке передбачає коротко та інформативно розкрити обрану із переліку тему. Теми доповідей розширюють знання з кожної теми, винесеної на семінарське заняття.

Презентація – підготовка 8-10 слайдів на задану тему дослідження

Реферат — це чітко структурована письмова робота, наявність плану посилань та списку літератури є обов'язковим. Виконується на аркушах А4 (шрифт Times New Roman 14, інтервал 1,5, поля 2, 2, 2, 1; нумерація сторінок обов'язкова) зшивається. Загальний обсяг має бути не менше 12 сторінок і не більше 20 сторінок. Тематика міститься у програмі курсу.

Для підготовки реферату необхідне більш глибоке вивчення літератури, включаючи додаткову. Необхідно логічно й аргументовано викласти актуальність обраної теми, точки зору дослідників щодо досліджуваної проблеми, зробити самостійні висновки та з урахуванням сучасних вимог оформити науково-довідковий апарат. Реферат має продемонструвати знання і розуміння обраної студентами теми, а також відповідати вимогам наукової аргументації. Щодо досліджуваної тематики навчального курсу це означає, що в рефераті обов'язково слід показати рівень розробленості теми, при розкритті її посилатися на сучасну наукову дискусію з проблем методології політичної аналітики.

Загалом написання реферату має підтвердити вміння студента самостійно: визначати наукову проблему; узагальнювати та аналізувати навчальну й наукову літературу; використовувати набуті в процесі навчання теоретико-методологічні знання й практичні навички в аналізі реальних політичних проблем.

ТЕМАТИКА ДОПОВІДЕЙ:

1. Періодизація міжнародного права: підходи та концепції.
2. Вплив міжнародного права на функціонування національної правової системи в процесі реалізації міжнародно-правових норм.
3. Міжнародний звичай у системі джерел міжнародного права.
4. Міжнародний договір у системі джерел міжнародного права.
5. Нормативний зміст основних принципів міжнародного права.
6. Місце та роль держави в міжнародному публічному та міжнародному приватному праві.
7. Правосуб'єктність націй і народів, що борються за національне звільнення.
8. Правосуб'єктність міжнародних організацій.
9. Міжнародна правосуб'єктність Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.
10. Обмеження міжнародної правосуб'єктності. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.
11. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб.
12. Теорії визнання держав в міжнародному публічному праві.
13. Визнання урядів в міжнародному публічному праві.
14. правонаступництво держав щодо міжнародних договорів.
15. правонаступництва держав щодо державної власності.
16. правонаступництва держав щодо державних архівів, державних боргів.
17. правонаступництво України в зв'язку з розпадом СРСР.
18. Компетенція державних органів України у сфері укладання міжнародних договорів України.
19. Міжнародний Суд як головний судовий орган ООН.
20. Рада Безпеки як правовий інструмент забезпечення безпеки в світі.
21. Організація з безпеки і співробітництва в Європі: загальна характеристика.
22. Універсальна концепція прав людини и культурний релятивізм.
23. Питання імплементації положень Римського Статуту Міжнародного кримінального суду до законодавства України.
24. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до ситуації в Україні.
25. Гуманітарний доступ під час збройних конфліктів.
26. Загальна характеристика діяльності Європейського космічного агентства, Міжнародної організації супутників зв'язку (ІНТЕЛСАТ) і Міжнародної організації морського супутникового зв'язку.
27. Загальна характеристика правового статусу фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права.
28. Юридичні особи в міжнародному приватному праві.
29. Правовий статус представництв іноземних юридичних осіб в Україні.
30. Правове регулювання права інституту права власності в законодавстві України та інших країн.

ВИМОГИ ДО ДОПОВІДІ

- обсяг від 5 до 7 аркушів;
- використання не менше ніж 5 джерел інформації;
- наявність посилань на цитування, таблиці, статистичні матеріали;
- висловлювання власної думки.

Доповідь має захищатися усно на семінарському занятті

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ

З КУРСУ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО»

1. Доктринальні підходи до проблеми співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права.
2. Інститут інтернування військовополонених в міжнародному праві.
3. Правовий статус іноземців на території держави, що перебувають у збройному конфлікті.
4. Роль застереження Мартенса в міжнародному публічному праві.
5. Застосування міжнародного гуманітарного права протиборчими сторонами в збройному конфлікті неміжнародного характеру.
6. Суб'єктна сфера дії норм міжнародного гуманітарного права.
7. Правові наслідки початку збройного конфлікту міжнародного характеру.
8. Діяльність Міжнародного Комітету Червоного Хреста як організаційно-правова форма реалізації міжнародного гуманітарного права.
9. Питання імплементації положень Римського Статуту Міжнародного кримінального суду до законодавства України.
10. Контроль за дотриманням міжнародного гуманітарного права і прав людини.
11. Воєнні злочини в системі міжнародних злочинів.
12. Емблеми МКЧХ та їх захист від зловживань.
13. Особи, які пропали безвісти під час збройних конфліктів: теорія та практика.
14. Діти та збройні конфлікти.
15. ЮНІСЕФ як правовий інструмент захисту прав дітей.
16. МАГАТЕ: роль та місце в системі міжнародних міжурядових організацій.
17. Міжнародно-правовий захист навколишнього середовища під час збройних конфліктів.
18. Окупація Криму та міжнародно-правові зобов'язання.
19. Значення рішень Європейського Суду з прав людини в його правозастосовчій діяльності та діяльності національних органів кримінального правосуддя.
20. Трибунал по морському праву: загальна характеристика.
21. Роль та місце міжнародних неурядових організацій в міжнародних відносинах.
22. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних спорів.
23. Поняття «найсерйозніші злочини, що викликають стурбованість міжнародного співтовариства» згідно із Римським Статутом.
24. Злочин «агресія» у предметній юрисдикції Міжнародного кримінального суду: проблема визначення.
25. Загальнообов'язкова юрисдикція Міжнародного кримінального суду згідно зі ст. 13 (b) і його взаємини з Радою Безпеки ООН.
26. Глобальні екологічні проблеми: постановка та шляхи вирішення.
27. Колізійні питання щодо спадкового права.
28. Міжнародна підсудність (юрисдикція) цивільних справ з іноземним елементом.
29. Іноземні судові доручення.
30. Визнання та примусове виконання іноземних судових рішень.

ВИМОГИ ДО РЕФЕРАТИВ

Реферати повинні мати:

- обсяг від 15 до 25 аркушів;
- використання не менше ніж 15 джерел інформації (окрім підручників);
- наявність посилань на цитування, таблиці, статистичні матеріали;
- висловлювання власної думки.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Підготувати презентацію (яка розкриває одне з питань, 8-10 слайдів)

1. Участь міжнародних організацій в міжнародному нормотворчому процесі.
2. Міжнародна правосвідомість як інструмент ефективності норм міжнародного права.
3. Генеральна Асамблея ООН та Рада Безпеки ООН як головні органи ООН.
4. Поняття та категорії комбатантів в міжнародному праві.
5. Поняття та категорії жертв війни в міжнародному праві.
6. Міжнародна комісія зі встановлення фактів: правова характеристика діяльності.
7. Заборона зброї масового знищення.
8. Заборона ядерної зброї.
9. Заборона хімічної та бактеріологічної зброї.
10. Заборона звичайної зброї, яка завдає надмірних ушкоджень або має невибірккову дію.
11. Заборона віроломних методів ведення війни.
12. Міжнародно-правовий захист культурних цінностей в період збройних конфліктів.
13. Використання автономних систем озброєнь в період збройних конфліктів.
14. Співвідношення міжнародної та національної юрисдикції.
15. Поняття і специфіка міжнародного кримінального права *stricto sensu*.
16. Розвиток концепції міжнародної кримінальної юстиції.
17. Індивідуальна кримінальна відповідальність в міжнародному праві.
18. Змішані міжнародні кримінальні трибунали: правова характеристика діяльності.
19. Роль Організації Об'єднаних Націй у формуванні міжнародно-правових стандартів прав людини.
20. Загальна декларація прав людини як джерело універсальних міжнародно-правових стандартів прав людини.
21. Конвенційні органи ООН з прав людини та їх діяльність.
22. Комітет по правах людини та його повноваження.
23. Комітет ООН проти знущань.
24. Повноваження та діяльність Комітету з ліквідації расової дискримінації.
25. Міждержавне співробітництво як передумова функціонування міжнародної кримінальної юстиції.
26. Правове регулювання праці іноземців та осіб без громадянства в Україні.
27. Визначення національності юридичних осіб у міжнародному приватному праві.
28. Поняття інтелектуальної власності і її регулювання в міжнародному приватному праві.
29. Міжнародне усиновлення та його наслідки.
30. Аліментні зобов'язання в міжнародному приватному праві.

➤.2. Забезпечення освітнього процесу

Використання проектора.

Підсумковий контроль Перелік запитань до іспиту

1. Поняття та особливості міжнародного права. Міжнародне право як самостійна система права.
2. Періодизація становлення міжнародного права. Сучасне міжнародне право та його ознаки.
3. Співвідношення міжнародного публічного і приватного права.
4. Система міжнародного права. Функції міжнародного права.
5. Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права. Взаємодія і взаємовплив міжнародного і внутрішньодержавного права.

6. Поняття та перелік джерел міжнародного права.
7. Кодифікація міжнародного права.
8. Норми міжнародного права. М'яке право. Імплементація міжнародних норм.
9. Поняття, функції і природа основних принципів міжнародного права.
10. Поняття і види суб'єктів міжнародного права.
11. Поняття, зміст і види міжнародної правосуб'єктності.
12. Держава як основний суб'єкт міжнародного права. Зміст правосуб'єктності держав. Основні права й обов'язки держав.
13. Правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародна правосуб'єктність Міжнародного Комітету Червоного Хреста та Червоного Півмісяця.
14. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб.
15. Поняття, види та форми визнання в міжнародному праві.
16. Інститут правонаступництва в міжнародному праві. Джерела інституту правонаступництва. Види і форми правонаступництва.
17. Поняття права міжнародних договорів як галузі міжнародного права. Джерела права міжнародних договорів і їх класифікація.
18. Поняття, найменування і структура міжнародних договорів. Мови договорів.
19. Порядок і стадії укладання міжнародного договору. Ратифікація міжнародних договорів, ратифікаційні грамоти.
20. Депозитарій і його функції. Застереження, режим застережень.
21. Виконання міжнародних договорів. Припинення й анулювання договорів.
22. Умови недійсності міжнародних договорів. Наслідки недійсності договору.
23. Значення міжнародних організацій в сучасний період. Поняття і джерела права міжнародних організацій.
24. Функції міжнародних організацій. Членство в міжнародних організаціях.
25. Порядок вступу, виходу і виключення з організації. Припинення членства.
26. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи. Генеральна Асамблея ООН. Рада Безпеки ООН. Рішення Ради Безпеки ООН. Економічна і Соціальна Рада ООН. Рада з опіки. Міжнародний Суд ООН. Секретаріат.
27. Регіональні міжнародні організації: загальна характеристика.
28. Поняття і види територій у міжнародному праві. Правовий режим і правовий статус території. Міжнародні території і простори.
29. Юридична природа і склад державної території. Правові підстави і способи зміни державної території.
30. Території зі змішаним режимом. Умовні території.
31. Поняття, види і правовий режим державних кордонів. Способи встановлення державного кордону. Делімітація і демаркація кордонів.
32. Правовий режим Арктики. Секторальний принцип розподілу арктичних просторів.
33. Міжнародно-правовий режим Антарктики.
34. Правовий режим міжнародних рік. Історія формування правового режиму Дунаю.
35. Міжнародно-правовий режим міжнародних проток.
36. Поняття міжнародного морського права. Кодифікація міжнародного морського права.
37. Внутрішні морські води та їх правовий режим.
38. Поняття і межі територіальних вод. Правовий режим континентального шельфу.
39. Відкрите море і його правовий режим. Правовий статус Міжнародного району морського дна.
40. Міжнародне право і дипломатія. Поняття і джерела права зовнішніх зносин. Система органів зовнішніх зносин держави.
41. Види дипломатичних представництв. Функції дипломатичних представництв.
42. Призначення глав дипломатичних представництв. Глава дипломатичного

представництва та дипломатичний корпус.

43. Дипломатичні привілеї та імунітети, їх види.
44. Право спеціальних місій. Поняття і види спеціальних місій
45. Консульське право. Поняття і види консульських установ. Консульський округ.
46. Глава і персонал консульської установи. Порядок призначення і відзиву консулів.
47. Консульські привілеї та імунітети.
48. Регламентація стану населення в міжнародному праві. Набуття громадянства.
49. Втрата громадянства. Відновлення в громадянстві.
50. Множинне громадянство. Проблема правового статусу біпатридів. Безгромадянство. Правове положення осіб без громадянства.
51. Іноземці та іноземні громадяни. Види правового режиму іноземців. Право притулку: дипломатичний та територіальний притулок.
52. Міжнародно-правовий режим біженців і вимушених переселенців. Правове положення національних меншин і нечисленних народів: міжнародно-правові питання.
53. Генезис концепції прав людини. Джерела міжнародного захисту прав людини й основних свобод.
54. Універсальні й регіональні механізми захисту прав людини. Міжнародний контроль за дотриманням прав людини. Система та повноваження ООН в галузі прав людини.
55. Європейська система захисту прав людини: загальна характеристика. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р. як джерело міжнародного права захисту прав людини.
56. Європейський Суд по правам людини: порядок звернень та функції. Значення рішень Європейського Суду з прав людини в його правозастосовчій діяльності та діяльності національних органів кримінального правосуддя.
57. Міжамериканська система захисту прав людини.
58. Арабська система захисту прав людини. Арабська хартія прав людини.
59. Африканська система захисту прав людини.
60. Поняття міжнародного гуманітарного права. «Право Гааги». «Право Женеви». Місце міжнародного гуманітарного права в системі міжнародного права.
61. Види збройних конфліктів. Застосування норм міжнародного гуманітарного права до різних видів збройних конфліктів.
62. Правові наслідки початку збройного конфлікту міжнародного характеру. Припинення воєнних дій та його відмінність від припинення стану війни. Загальне і часткове перемир'я. Капітуляція. Закінчення війни та її правові наслідки.
63. Правовий статус учасників збройних конфліктів. Поняття та категорії комбатантів. Права та обов'язки комбатантів.
64. Визначення правового статусу жертв війни. Правила захисту основних категорій жертв збройних конфліктів. Женевські конвенції 1949 року і Додаткові протоколи 1977 року як основні джерела захисту жертв війни.
65. Правовий статус військовополонених. Режим воєнного полону.
66. Режим воєнної окупації. Захист цивільного населення в період збройних конфліктів.
67. Визначення цивільних об'єктів і захист цивільних об'єктів. Визначення військових об'єктів.
68. Поняття засобів та методів ведення воєнних дій. Заборонені засоби і методи ведення бойових дій.
69. Право Нью-Йорку. Застосування різних видів засобів ведення збройних конфліктів.
70. Міжнародне гуманітарне право в збройних конфліктах неміжнародного характеру.
71. Поняття міжнародного кримінального права, його предмет і джерела.

72. Структура міжнародного кримінального права: міжнародне кримінальне право *stricto sensu* і транснаціональне кримінальне право.
73. Індивідуальна кримінальна відповідальність в міжнародному праві.
74. Поняття і види міжнародних злочинів. Поняття «міжнародний екстрадиційний злочин»; «транснаціональний злочин», «міжнародно-правовий злочин».
75. Поняття і принципи кримінальної юрисдикції у міжнародному кримінальному праві. Види кримінальної юрисдикції: предметна (*ratione materiae*); просторова (*ratione loci*); темпоральна (*ratione temporis*); персональна (*ratione personae*).
76. Утворення та діяльність Нюрнберзького і Токійського військових трибуналів. Нюрнберзького і Токійського військових трибуналів.
77. Трибуналу по колишній Югославії у справі *Prosecutor v. Tadic*. Злочини, які підпадають під юрисдикцію кримінальних трибуналів *ad hoc* по колишній Югославії і Руанді.
78. Змішана кримінальна юрисдикція інтернаціоналізованих судів. Заснування і діяльність Спеціального суду по Сьєрра-Леоне.
79. Правові основи і порядок заснування постійного Міжнародного кримінального суду відповідно до Римського Статуту.
80. Юридична природа юрисдикції Міжнародного кримінального суду й умови її здійснення. Принцип компліментарності як основа здійснення юрисдикції Суду і новий вид взаємин національної та міжнародної юрисдикції.
81. Міждержавне співробітництво як передумова функціонування міжнародної кримінальної юстиції. Передача осіб Міжнародному кримінальному суду.
82. «Римська» модифікація міжнародного злочину та її відмінність від «гаазької» і «нюрнберзької» концепцій.
83. Поняття і значення права мирного вирішення міжнародних спорів.
84. Поняття міжнародного спору. Види міжнародних спорів. Класифікація мирних засобів вирішення міжнародних спорів.
85. Дипломатичні засоби вирішення міжнародних спорів.
86. Судові засоби вирішення міжнародних спорів. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних спорів.
87. Постійна палата третейського суду. Постійна палата міжнародного правосуддя.
88. Структура і компетенція Міжнародного Суду ООН.
89. Вирішення спорів у міжнародних організаціях. Вирішення спорів органами ООН. Вирішення спорів в рамках СОТ.
90. Поняття та джерела міжнародного повітряного права. Принципи міжнародного повітряного права.
91. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО): загальна характеристика. Правова регламентація міжнародних повітряних сполучень
92. Юридичний статус повітряних суден та їх екіпажу при міжнародних польотах. Правовий режим повітряного простору. Свободи повітря.
93. Поняття міжнародного космічного права, історія його становлення та розвитку.
94. Джерела міжнародного космічного права. Принципи міжнародного космічного права. Суб'єкти та об'єкти в міжнародному космічному праві.
95. Управління ООН з використання космічного простору в мирних цілях: структура та діяльність.
96. Правовий режим космосу і небесних тіл. Відповідальність в міжнародному космічному праві.
97. Міжнародно-правовий захист екологічних прав людини. Відповідальність держав за шкоду, заподіяну навколишньому середовищу.
98. Поняття, предмет та система міжнародного приватного права. Джерела міжнародного приватного права.
99. Поняття та структура колізійної норми. Види колізійних норм.

100. Формули прикріплення та їх види. Застосування іноземного права.
101. Загальна характеристика правового статусу фізичних осіб як суб'єктів міжнародного приватного права.
102. Колізійні питання громадянства. Правосуб'єктність іноземних фізичних осіб.
103. Юридичні особи в міжнародному приватному праві. Визначення національності юридичних осіб у міжнародному приватному праві.
104. Колізійні питання права власності. Колізійні питання права власності за законодавством України.
105. Особливості правового регулювання шлюбно-сімейних відносин у праві різних держав. Колізійне регулювання укладання та розірвання шлюбу в міжнародному приватному праві.
106. Колізійні питання щодо трудових правовідносин.
107. Поняття міжнародного цивільного процесу та його джерела. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі
108. Визнання та примусове виконання іноземних судових рішень.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Рівень вищої освіти **перший бакалаврський**

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Семестр 4

Навчальна дисципліна **Міжнародне право (міжнародне публічне та приватне право)**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Поняття міжнародне право (міжнародне публічне право) та його особливості. Суб'єкти міжнародного публічного права.
2. Міжнародно-правовий статус військовополоненого.
3. Застосування іноземного права в міжнародному приватному праві.

Затверджено на засіданні

кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики

Протокол № від « » 2025 року

В.о. завідувача кафедри _____ О.В. Шевчук

Екзаменатор _____ М.В. Грушко

** Відповідь на кожне питання білету оцінюється 20 балів максимум*

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Денна форма

Графік контрольних заходів та рейтингова шкала оцінювання (5 семестр)

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	2*18=36
2	Презентація	8
3	Доповідь	8
4	Реферат	8
5	Іспит	40
	Всього	100

1. Відповідь на семінарі оцінюється за 2-бальною шкалою, де 2 бали студент отримує за повну відповідь на питання семінару, яка передбачає виклад теоретичної частини питання та проекцію на власне магістерське дослідження.

2. Презентація оцінюється:

7-8 балів – 10-12 слайдів, які повністю розкривають питання; слайди є авторськими, презентація закінчується підсумками – власними висновками автора; слайди – це інформація, а не ілюстрації до теми.

5-6 балів – 8-10 слайдів, які повністю розкривають питання; відсутні авторські висновки; слайди частково авторські, а частково є компіляцією наукових думок.

1-4 бали – слайдів менше 8; слайди не є авторськими, а є компіляцією наукових думок.

3. Доповідь оцінюється:

7-8 балів – доповідь містить вичерпну відповідь на обране питання, має авторські висновки та рекомендації; оформлення відповідає вимогам та захищена на занятті.

5-6 балів – доповідь містить вичерпну відповідь на обране питання, висновки та рекомендації не є повністю авторськими, а є адаптованою версією думок різних науковців; оформлення відповідає вимогам та захищена на занятті.

1-4 бали - доповідь містить вичерпну відповідь на обране питання, відсутні висновки; є помилки в оформленні та захищена на занятті.

4. Реферат оцінюється:

7-8 балів – реферат оформлено відповідно до вимог, вступ структурований (має актуальність, мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження та його структуру), література оформлена відповідно до вимог; розділи розкривають тему; висновки є авторськими.

5-6 балів - реферат оформлено відповідно до вимог, вступ структурований (має актуальність, мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження та його структуру), є помилки в оформленні літератури; розділи розкривають тему; висновки є частково авторськими.

3-4 бали - реферат оформлено відповідно до вимог, у вступі відсутні деякі структурні елементи, є помилки в оформленні літератури; розділи розкривають тему; висновки є частково авторськими.

1-2 бали - розділи розкривають тему; висновки є частково авторськими; оформлення виконано близько до вимог, але з помилками.

5. Допуск до іспиту – 20 балів.

Іспит є підсумковою формою контролю знань студентів і проводиться в усній формі. Робота студентів оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо студент не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання іспиту.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання студентами будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими студенти демонструють власне аналітичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння студентами взаємозв'язків між міжнародно-політичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел знань у сфері міжнародних відносин, з розумінням їх особливостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору фактів, явищ, процесів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- мовна грамотність.

Критерії оцінки відповіді студента:

Висока оцінка ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка добре ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка задовільно ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка не задовільно ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Войціховський А.В. Міжнародне право : підручник. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.
2. Гринчак В.А., Земан І.В., Когутич І.І., Марін О.К. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності) : підручник. Харків : Право, 2019. 440 с.
3. Грушко М. В. Становлення та специфіка міжнародно-правового режиму військовополонених: монографія. Одеса: Фенікс, 2016. 284 с.
4. Грушко М. В. Перехідне правосуддя: міжнародний досвід та застосування в Україні. Проблеми публічного та приватного права: колективна монографія. / за заг.ред. Н. В. Мішиної. - Львів-Торунь: Ліга Прес. 2021. 500 с. (С. 273-308).
5. Коваль Д.О., Авраменко Р.А. Воєнні злочини. Особливості роз- слідкування міжнародних злочинів, скоєних в контексті збройного конфлікту на Донбасі / Д.О. Коваль, Р.А. Авраменко. Київ : ГО Truth Hounds; Одеса : Фенікс, 2019. 36 с.

6. Мануйлова К. В. Міжнародно-правові проблеми міграції в умовах глобалізації. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко та ін. – Одеса, 2023. 498 с. (124-164). URL: <https://hdl.handle.net/11300/26023>
7. Міжнародне публічне право: основи теорії : навчально-методичний посібник / Х. Н. Бехруз, С. С. Андрейченко, М. В. Грушко та ін. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. 254 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/23474>
8. Міжнародне публічне право: у 2 т. : підручник / за ред. В.В. Мицика ; авт. кол.: В.В. Мицик, М.В. Буроменський, О.В. Буткевич та ін. Харків : Право, 2020. Т. 1. Основи теорії. 416 с.
9. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс : навчальний посібник. Київ. 2020. 500 с.
10. Мокий А.І. Міжнародні організації . – Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 280 с.
11. Попко В.В. Транснаціональне кримінальне право: міжнародний аспект : монографія. Київ : Київський університет, 2019. 431 с.
12. Пташник І.Р. Міжнародне гуманітарне право : хрестоматія з дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2019. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=8437>
13. Теорія та практика міжнародного кримінального права: підручник / Н.А. Зелінська, С.С. Андрейченко, Н.В. Дрьоміна-Волок, Д.О. Коваль ; за ред. проф. Н.А. Зелінської. Одеса : Фенікс, 2017. 582 с.
14. Шпакович. О.М. Право міжнародних організацій : курс лекцій. Київ, 2020. 121 с.

Додаткова

Нормативно-правові джерела:

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010
2. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй 1970 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_569#Text
3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
4. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.Cgi?nreg=995_a04
5. Конвенція Монтевідео про права і обов'язки держав 1933 року. URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/LON/Volume%20165/v165.pdf>
6. Проект Комісії міжнародного права статей про відповідальність держав за міжнародні протиправні діяння 2001 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/responsibility.pdf
7. Конвенція про попередження злочину геноциду та покарання за нього 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text
8. Конвенція про попередження злочину апартеїду та покарання за нього 1973 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_149#Text
9. Проект статей про відповідальність міжнародних організацій 2008 року. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/intorg_responsibility.pdf
10. Конвенція про міжнародну відповідальність за шкоду, завдану космічними об'єктами 1972 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_126#Text
11. Заключний акт Ради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_055#o162

12. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях 1949 року (I Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
13. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, із складу збройних сил на морі 1949 року (II Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
14. Конвенція про поводження з військовополоненими 1949 року (III Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
15. Конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року (IV Женевська конвенція 1949 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
16. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
17. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 р., що стосується захисту жертв збройних конфліктів не міжнародного характеру (Протокол II) 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
18. Додатковий протокол до Женевських конвенцій 1949 р., що стосується прийняття додаткової розпізнавальної емблеми (Протокол III) 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text
19. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах 1959 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_036
20. Європейська конвенція про видачу правопорушників 1957 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_033_10
21. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 2000 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_789
22. Римський Статут Міжнародного кримінального суду 1998 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
23. Статут Міжнародного військового трибуналу для суду та покарання головних воєнних злочинців європейських країн осі 1945 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_201#Text
24. Статут Міжнародного трибуналу по Руанді 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_d65#Text
25. Статут Міжнародного трибуналу по Югославії 1993 року. URL: <https://www.un.org/ru/law/icty/charter.shtml>
26. Конвенція про мирне вирішення міжнародних спорів 1907 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_938
27. Манільська декларація про мирне вирішення спорів 1982 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_568
28. Конвенція Організації Об'єднаних Націй з морського права. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_057#Text
29. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_175
30. Конвенція про відкрите море 1952 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_180
31. Конвенція про територіальне море та прилеглу зону 1958 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_178
32. Конвенція про континентальний шельф 1958 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_179

Інші джерела:

- 1) Андрейченко С.С., Мануїлова К.В., Грушко М.В. Питання правонаступництва держав щодо міжнародно – правової відповідальності у зв'язку з діяльністю повстанських рухів чи інших рухів. Серія:Право. 2022, №4. С.217 -222

- 2) Бехруз Х.Н., Грушко М.В. Правонаступництво держав щодо громадянства фізичних осіб. Правові новели. 2023, №19. С.283-283 URL:http://legalnovels.in.ua/journal/19_2023/36.pdf
- 3) Бабін Б. Міжнародно-правові аспекти реінтеграції територій. Право України. 2020. № 12 С. 63 -73
- 4) Гнатовський М. Судовий фронт збройного конфлікту між Україною та Російською Федерацією. Право України. 2020. № 12 С. 74-85
- 5) Грушко М. В. Концепція перехідного правосуддя в умовах збройного конфлікту в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2021 № 3 С. 312-316 URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/>
- 6) Грушко М. В. Атрибуція кібератак як передумова забезпечення відповідальної поведінки в кіберпросторі. Правова держава. 2021. № 43. С. 195-201 URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/2410023/52.pdf>
- 7) Грушко М. В. Окремі аспекти захисту цивільного населення в період окупації: Автономна республіка Крим та м. Севастополь. Право і суспільство. 2020. № 5. С. 230-238. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2020/5_2020/37.pdf
- 8) Мануйлова К. В. Імплементация міжнародно-правових норм збройних конфліктів у національне право держав. Держава та регіони. Серія Право. Випуск № 1, 2023. С. 211-215. DOI <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2023.1.34>
- 9) Крістенсен Х. М. Світові ядерні сили: загальний огляд. Щорічник СІПРІ «Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека». 2019. С. 273-274
- 10) Політова Г. С., Грушко М. В. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду як спеціального суб'єкта протидії гендерно зумовленого насильству в умовах збройного конфлікту. 2023. № 8. С. 529-540.
- 11) Hrushko M. Transformation challenges for the international humanitarian law system: migration crisis as the latest tool for hybrid warfare. (A vision from Ukraine). // Kovalchuk V., Zharovska I., Mykivych M., Hrushko M., Hrabynskyi M. Revista UNISCI / UNISCI Journal. 2022. No. 59. P. 129-144; <http://www.unisci.es/transformation-challenges-for-the-international-humanitarian-law-system-migration-crisis-as-the-latest-tool-for-hybrid-warfare-a-vision-from-ukraine>
- 12) Hrushko M. Peculiarities of Realization of the International Mechanism for the Protection of the Rights of Victims of Armed Conflict in the East of Ukraine //A. G. Kolb, M. Hrushko, H. Teteriatnyk, O. Chepik-Trehubenko, O. Kotliar. Cuestiones Políticas. Vol. 39. 2021. No 71. P. 334-349 (WOS); <https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/37423/40879>
- 13) Manuilova Kateryna V. Interaction of IHRL and IHL in the field human rights promotion: International standards and national dimension / co-authors: Mykhailo M. Prokhorenko1, Iryna V. Tarasova, Viktor V. Nazarov, Kateryna V. Denysenko. Informatol. 2022. Vol. 55, 1-2.- P. 42-52 URL : <https://hrcak.srce.hr/broj/21210>
- 14) SIPRI Yearbook Armaments, Disarmament and International Security (Summary). 2019. URL: https://www.sipri.org/sites/default/files/2019-08/yb19_summary_eng_1.pdf
- 15) Pynnöniemi, K., & Jokela, M. (2020). Perceptions of hybrid war in Russia: means, targets and objectives identified in the Russian debate. Cambridge Review of International Affairs, 33, 6, 828–845. DOI: <https://doi.org/10.1080/09557571.2020.1787949>

Інтернет - ресурси

http://www.rada.gov.ua	Верховна Рада України
https://www.gp.gov.ua	Офіс Генерального прокурора
http://www.rada.kiev.ua	Бібліотека Верховної Ради України
http://www.gntb.n-t.org	Державна науково-технічна бібліотека України
http://www.nbu.gov.ua	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

<http://www.ukma.kiev.ua> Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія
<http://www.un.org/> – офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй
<http://www.unsystem.org/index.html> - інформаційний сайт про систему ООН
<http://portal.un.kiev.ua/> - Представництво ООН в Україні
<http://www.imf.org/> – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
<http://www.worldbank.org> - офіційний сайт Всесвітнього банку
<http://www.wto.org> - офіційний сайт Світової організації торгівлі
<http://www.nato.int> – офіційний сайт НАТО
<https://ec.europa.eu> – офіційний сайт Європейського Союзу
<http://www.coe.int> - офіційний сайт Ради Європи
<http://www.unesco.org> – офіційний сайт ЮНЕСКО
<http://www.icj-cij.org> – офіційний сайт Міжнародного Суду
<http://www.amnesty.org> – офіційний сайт Міжнародної Амністії
<http://www.g7.utoronto.ca> - інформаційний сайт Великої сімки (G-7)
<http://www.g20.org/Public/index.jsp> - офіційний сайт Групи 20-ти (G-20)
<http://www.globalpolicy.org/> - матеріали про G7/G8, ООН, неурядові організації
<http://www.word-tourism.org/> - офіційний сайт Всесвітньої туристської організації 17.
<http://www.iom.int/> - офіційний сайт Міжнародної організації по міграції
<http://freedomhouse.org/> – офіційний сайт неурядової міжнародної організації Freedom House
www.osce.org – офіційний сайт Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі 20.
<http://www.osce.org/docs/index.htm> - Documents Library
<http://www.sectesco.org/> –Шанхайська організація співробітництва (ШОС)
www.asean.org.id – офіційний сайт АСЕАН
www.oas.org – офіційний сайт Організації Американських держав
<http://www.globalfundforwomen.org/> - сайт Глобального фонду для жінок
<http://www.ihl.ihlresearch.org14>. – сайт досліджень з МГП
<http://www.concourspectet.org> - сайт конкурсу Ж. Пікте
<http://www.icc.int> - сайт Міжнародного кримінального суду
<http://www.redcross.int> - сайт Міжнародного руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця
<http://www.ihffc.org> - Сайт Міжнародної гуманітарної комісії з встановлення фактів –
<http://www.icrc.org>. – сайт МКЧХ
<http://www.interpol.int/> - International Criminal Police Organization (INTERPOL)
<http://www.opec.org> - Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC)
<http://www.oic-oci.org/> - Organization of the Islamic Conference
<http://www.oapecorg.org/> - Organization of Arab Petroleum Exporting Countries (OAPEC)